

JONAVOS PRADINĖS MOKYKLOS PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Jonavos pradinės mokyklos (toliau - Mokyklos) pedagogų etikos kodeksas (toliau - Kodeksas) apibrėžia pagrindines profesinės etikos normas, reguliuojančias pedagogų ir jų ugdytinių bei kitų Mokyklos bendruomenės narių santykius.

2. Kodeksas papildo pedagogų teisių, pareigų, atsakomybės nuostatas, kurios yra reglamentuotos LR švietimo įstatyme, Mokyklos nuostatuose, vidaus tvarkos taisyklėse ir kituose norminiuose aktuose.

3. Pagrindinės sąvokos:

Etika – tai asmens elgesį ir veiksmus sąlygojantis vertybių taikymas.

Etikos normų pažeidimas – poelgis, veiksmas, elgesys darbe, visuomenėje, tarpusavio bendravime, sukeltis prieštarigus bendradarbių vertinimus, pasireiškiančius priimtų etikos kodekse dorovinės elgsenos normų nepaisymu, ignoravimu ar pažeidimu, kuris neigiamai veikia bendruomenės mikroklimatą, trikdo darbinę nuotaiką ir darbo ritmą.

Etikos problema – netinkamai padarytas sprendimas ar atliktas veiksmas, pažeidžiantis etikos normas.

Etiškas sprendimas – tai geras, teisingas, visuomenės daugumos puoselėjamos vertybėms neprieštaraujantis sprendimas.

Interesų konfliktas – situacija, kai pedagogas, atlikdamas savo pareigas, vykdo pavedimus ir priima sprendimus, susijusius su jo privačiais interesais.

Kompetencija – funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą, turėti jai pakankamai žinių, įgūdžių, energijos.

Moralė – tai žmonių elgesį reguliuojančios normos ir principai.

Pedagogų etika – dora, pareigingumu, atsakingumu, kūrybingumu, sąžiningumu, teisingumu, žmoniškumu, objektyvumu grindžiami tarpusavio ir darbo santykiai, nepriekaištingas etinės elgsenos laikymasis viešame gyvenime.

Tolerancija – pakantus gerbimas kitos nuomonės, požiūrių, įsitikinimų, tikėjimo

Privatus pedagogo interesas – turtinis arba neturtinis pedagogo suinteresuotumas.

Vertybė – idėjos ir įsitikinimai, formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.

II SKYRIUS PAGRINDINIAI PEDAGOGŲ ETIKOS PRINCIPAI

4. Pedagogai savo veikloje vadovaujasi šiais pagrindiniais elgesio ir veiklos principais:

4.1. Pagarbos principas - pedagogas pripažįsta, kad bendravimas su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais šeimos ir mokyklos bendruomenės nariais grindžiamas asmens orumo ir nelygstamos vertės pripažinimu bei pasitikėjimu, taip kuriant saugią, atvirą, savivertę ir kūrybiškumą skatinančią atmosferą;

4.2. Teisingumo principas - pedagogas pripažįsta mokinių ugdymosi poreikių įvairovę, atsižvelgia į kiekvieno mokinio socialinės, kultūrinės aplinkos ypatumus ir yra nešališkas vertindamas kiekvieno mokinio pasiekimus ir pažangą, ugdymosi poreikius, mokinių ar jų grupių dalyvavimą bendruomenės gyvenime, sprenddamas konfliktus;

4.3. Žmogaus teisių pripažinimo principas - pedagogas nepažeidžia mokinio teisių ir teisėtų interesų, vadovaujasi lygiateisiškumo ir nediskriminavimo nuostatomis ir siekia, kad socialiniai, rasiniai, kalbiniai, religiniai arba kiti veiksniai nedarytų įtakos jo elgesiui profesinėje veikloje;

4.4. Atsakomybės principas - pedagogas veikia kaip profesionalas, nuolat tobulina savo profesines kompetencijas, reikalingas siekiant kokybiškai atlikti pedagoginį darbą – ugdyti remiantis kiekvieno mokinio gebėjimais, ugdymosi poreikiais ir polinkiais;

4.5. Sąžiningumo principas - pedagogas teikia teisingą informaciją apie savo patirtį, profesinę padėtį ir kompetenciją, savo profesinėje veikloje sąžiningai naudoja išteklius, vadovaujasi mokyklos vidaus tvarkos taisyklėmis, nepiktnaudžiauja nei savo padėtimi, nei mokinio (mokinių) pasitikėjimu, jų nenaudoja asmeninės naudos tikslais;

4.6. Atidos ir solidarumo principas - vadovaudamasis atidos ir solidarumo principu, žmogiško solidarumo nuostatomis pedagogas bendrauja su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais mokinio šeimos nariais, kolegomis ir bendruomene siekdamas geros mokinių savijautos, savo empatija ir veiksmais įrodydamas suprantąs mokinio (mokinių) emocinę būseną.

III SKYRIUS

PEDAGOGŲ ETIKOS BENDROSIOS NUOSTATOS

5. Mokytojo asmenybės, autoriteto, reputacijos puoselėjimas:

5.1. pedagogas yra reiklus sau ir siekiantis tobulėti. Jam būdinga savistaba, savitvarda ir savęs ugdymas;

5.2. pedagogui būtinas nuolatinis atsinaujinimas. Jis rūpinasi savo išsilavinimu, kvalifikacijos tobulinimu ir ieško geresnių darbo būdų;

5.3 savo elgesiu pedagogas palaiko ir saugo istoriškai susiklosčiusią pedagogo profesijos garbę;

5.4. pedagogas perteikia tautos ir žmonijos kultūros vertybes jaunajai kartai, pagal išgales dalyvauja kultūros plėtros procesuose. Jis negali užsiimti kontrkultūrine veikla nei dirbdamas savo tiesioginį darbą, nei už ugdymo įstaigos ribų;

5.5. bendraudamas su ugdytiniais ir visais kitais atvejais pedagogas yra pagarbus, mandagus ir korektiškas. Jis žino kiekvienai situacijai tinkamas etiketo normas ir jų laikosi;

5.6. pedagogo autoritetas grindžiamas kompetencija, teisingumu, taktu, gebėjimu rūpintis ugdytiniais. Pedagogas nekuria savo autoriteto nekorektiškais būdais ir nepiktnaudžiauja juo;

5.7. pedagogas auklėja savo teigiamu pavyzdžiu. Jis vengia moralizavimo, neskuba teisti ir nereikalauja iš kitų to, ko pats nepajėgia laikytis;

5.8. pedagogas turi teisę į asmeninio gyvenimo privatumą, tačiau jo pasirinktas gyvenimo būdas neturėtų menkinti profesijos prestižo, iškreipti santykių su ugdytiniais bei kolegomis ar trukdyti atlikti profesines pareigas;

5.9. girtavimas ir piktnaudžiavimas kitomis svaiginamosiomis priemonėmis nesuderinamas su pedagogo profesija;

5.10. pedagogas saugo savo reputaciją.

6. Atsakomybės prisiėmimas:

6.1. pedagogas atsako už jam patikėto pedagoginio darbo - ugdymo - kokybę ir rezultatus;

6.2. pedagogas yra atsakingas už jo priežiūrai patikėtų vaikų fizinę, intelektinę, emocinę apsaugą;

6.3. pedagogas yra atsakingas už administracijos jam pavestas funkcijas bei patikėtus resursus.

7. Santykiai su kitais asmenimis:

7.1. Pedagogas bendravimas su ugdytiniais:

7.1.2. pedagogas pats pasirenka sau tinkamą bendravimo su mokiniais ar ugdytiniais stilių, kurio pamatas - abipusė pagarba;

7.1.3. pedagogas ysių pirma yra reiklus sau. Pedagogo reiklumas ugdytiniui yra pozityvus ir gerai motyvuotas. Pedagogas niekad neturėtų prarasti saiko ir savitvardos;

7.1.4. pedagogas pasirenka tokius darbo metodus, kurie skatina pozityvius ugdytinių bruožus, tarpusavio santykius: savarankiškumą, savikontrolę, saviugdą, norą bendradarbiauti ir padėti kitiems;

7.1.5. vertindamas ugdytinių elgesį ir pasiekimus, pedagogas siekia stiprinti jų savigarbą ir pasitikėjimą savo jėgomis, nurodyti tobulėjimo galimybes, kelti mokymosi motyvaciją;

7.1.6. pedagogas yra nešališkas, vienodai geranoriškas ir prielankus visiems mokiniams. Paskelbęs nepagrįstai ugdytinį menkinančius vertinamuosius sprendimus, pedagogas stengiasi nedelsdamas ištaisyti savo klaidą;

7.1.7. vertindamas mokinių pasiekimus, pedagogas siekia objektyvumo ir teisingumo;

7.1.8. pedagogas nuolat rūpinasi savo kalbos ir bendravimo kultūra. Jo kalboje nėra keiksmažodžių, vulgarybių, šiurkščių, žeidžiančių frazių;

7.1.9. pedagogas elgiasi diskretiškai. Pedagogui neleistina kitiems asmenims perduoti mokinio ar ugdytinio jam asmeniškai patiktą informaciją, išskyrus įstatymų numatytus atvejus;

7.1.10. pedagogas nepiktnaudžiauja savo tarnybine padėtimi. Jis negali išnaudoti ugdytinių, reikalauti, kad šie jam teiktų kokias nors paslaugas ar patarnavimus;

7.1.11. už savo darbą, įskaitant ir papildomą, pedagogas neturi teisės reikalauti iš savo ugdytinio papildomo atlyginimo. Jeigu pedagogas verčiasi privačia praktika, atlyginimo už darbą sąlygos turi būti aptartos darbo pradžioje ir patvirtintos sutartimi;

7.1.12. pedagogas yra tolerantiškas ugdytinių religiniams įsitikinimams ir politinėms pažiūroms. Jis neturi teisės naudoti indoktrinaciją, primesdamas ugdytiniams savo pažiūras.

7.2. Pedagogų bendravimas:

7.2.1. pedagogų tarpusavio santykiai grindžiami kolegialumu, partneryste ir pagarba. Pedagogas saugo ne tik savo, bet ir savo kolegų autoritetą. Ugdytinių ar kitų asmenų akivaizdoje jis nežemina kolegų;

7.2.2. pedagogai vengia nepagrįstų ir skandalingų tarpusavio konfliktų. Kilus nesutarimams, siekia konstruktyviai juos įveikti;

7.2.3. tos pačios įstaigos pedagogai vengia konkurencijos, trikdančios jų partnerystę atliekant bendrą darbą. Pedagogus sieja vienas kito palaikymas, pagalba, atvirumas ir pasitikėjimas;

7.2.4. pedagogo priedermė ir teisė vertinti kolegų ir administracijos darbą. Už kritiką persekioti pedagogą griežtai draudžiama. Kritika pirmiausia turėtų būti vidinė, t.y. sakoma mokyklose ar kitose ugdymo įstaigose tarp pedagogų, o ne už mokyklos ribų. Išsakyti ją reikėtų akis į akį, o ne už akių. Mokykloje ar kitoje ugdymo įstaigoje neturėtų būti vietos apkalboms;

7.2.5. kritiką reikia išviešinti tik tuo atveju, jeigu į ją visai nereaguojama, prasideda administracijos persekiojimai arba išryškėja nusikalstami veiksmai;

7.2.6. kritika, skiriama kolegų arba administracijos darbui, veiksams, sprendimams, požiūriams, poelgiams vertinti, neturėtų žeminti kritikuojamų asmenų. Ji turi būti pagrįsta, konstruktyvi, taktiška, neužgauli, geranoriška. Svarbiausios pedagoginio gyvenimo problemos svarstomos ir sprendimai priimami atvirose ir laisvose pedagogų diskusijose;

7.2.7. pedagogai nedangsto vieni kitų klaidų bei nusižengimų.

7.3. Santykiai su administracija:

7.3.1. mokykla remiasi žodžio ir įsitikinimų laisvės, tolerancijos, demokratiškumo ir teisingumo principais;

7.3.2. ugdymo įstaigoje puoselėjama bendravimo kultūra, pasireiškianti tarpusavio pagarba, geranoriškumu ir mokėjimu susitarti. Už tokios atmosferos palaikymą yra atsakingas mokyklos vadovas;

7.3.3. mokyklos administracija toleruoja politinių, religinių, filosofinių pažiūrų, skonių ir nuomonių įvairovę, sudaro sąlygas pasidalyti požiūriais, tartis ir susitarti. Skirtingi pedagogų statusai, kvalifikacinės kategorijos ir pareigos neturėtų kliudyti visiems pedagogams lygiateisiškai reikšti nuomones ir ginti savo įsitikinimus;

7.3.4. pedagogai negali būti administracijos diskriminuojami, ignoruojami ar persekiojami dėl jų įsitikinimų ar asmeninių simpatijų bei antipatijų. Administracijos santykiai su kiekvienu pedagogu grindžiami lygiateisiškumo principu;

7.3.5. Administracija negali reikalauti ar rinkti informacijos apie asmeninį pedagogo gyvenimą, nesusijusį su darbo reikalavimais.

7.3.6. mokyklos vadovo vertinimai ir sprendimai yra pagrįsti realiais pedagogų nuopelnais, faktais ir nešališki. Pretendentai aukštesnei kvalifikacinei kategorijai gauti parenkami ir paremiami nepriklausomai nuo jų asmeniško artimumo ar paklusnumo administracijos vadovui;

7.3.7. pedagogai turi teisę gauti iš administracijos informaciją, svarbią jų ir įstaigos darbui. Administracija negali nuslėpti ar tendencingai iškreipti informacijos, turinčios įtakos pedagogo karjerai ir darbo kokybei. Pedagogų bendruomenei svarbūs sprendimai Įstaigoje priimami ir skelbiami remiantis viešumo bei dalyvavimo principais;

7.3.8. intrigos, neįveikiami konfliktai, kenkimas kitiems ir pedagogų bendruomenės skilimas trukdo švietimo ar ugdymo įstaigai atlikti savo tiesiogines funkcijas. Mokyklos vadovas, neįstengiantis sureguliuoti aštrių, ilgai užsitęsusių konfliktų, turėtų atsistatydinti;

7.3.9. mokykla brangina savo reputaciją. Jeigu joje išaiškėja pedagogų bei atsakingų administracijos darbuotojų nusikaltimai bei šiurkštūs profesinės etikos pažeidimai, jos vadovas privalo atsistatydinti;

7.4. Santykiai su mokinių tėvais ir globėjais:

7.4.1. pedagogas konsultuoja tėvus bei globėjus sprendžiant vaikų auklėjimo problemas, padeda švelninti tėvų ir vaikų konfliktus;

7.4.2. pedagogas saugo vaikų patikėtą nuomonę apie savo tėvus arba globėjus, o tėvų arba globėjų – apie vaikus. Perduoti tokią nuomonę kitai pusei galima tik gavus tą nuomonę patikėjusio asmens sutikimą;

7.4.3. pedagogai pagarbiai ir geranoriškai bendrauja su mokinių tėvais. Jie neskatina mokinių bei ugdytinių tėvų tarybų, kad jos kokiomis nors progomis organizuotų jiems vaišes, pasveikinimus ir panašius dalykus;

7.4.4. pedagogų santykiai su tėvais neturi daryti įtakos vaikų asmens bei pasiekimų vertinimui;

7.4.5. pedagogų santykiams su ugdytiniais ir vertinimui negali turėti įtakos jų tėvų bei globėjų parama mokyklai ar kitai ugdymo įstaigai.

7.5. Santykiai su visuomene:

7.5.1. pedagogas yra ne tik vaikų mokytojas, lavintojas ir auklėtojas, bet ir visuomenės švietėjas, kultūros vertybių saugotojas, padorus ir išsilavinęs žmogus;

7.5.2. pedagogas stengiasi prisidėti prie visuomenės santarvės. Ne tik privačiame, bet ir viešajame gyvenime pedagogas vengia vaidų, konfliktų, kivirčių. Jis labiau už kitus yra pasirengęs numatyti ir įveikti problemas, nesutarimus, žino jų sprendimo būdus;

7.5.3. pedagogas gerai supranta ir vykdo savo pilietines pareigas ir socialinį vaidmenį. Jis vengia pabrėžto išskirtinumo, tačiau taip pat nėra linkęs konformistiškai nusileisti iki bet kokios aplinkos ir su ja susitapatinti.

8. Akademinė ir žodžio laisvė:

8.1. pedagogas turi teisę naudotis įvairiais informacijos šaltiniais;

8.2. atrinkdamas ir perteikdamas informaciją mokiniams, pedagogas laikosi objektyvumo, tinkamumo ir padorumo principų. Informacijos negalima tendencingai iškreipti ar pakeisti jos autorystės;

8.3. pedagogas gali savo nuožiūra pasirinkti ugdomąją veiklą bei kurti naujus ugdymo būdus, jei šie yra tinkami, profesiniu požiūriu atsakingi bei padorūs;

8.4. pedagogas turi teisę viešai (raštu ar žodžiu) reikšti savo nuomonę apie mokyklos, vietos ar valstybinę švietimo politiką bei švietimo dalyvių veiksmus, tačiau jo teiginiai negali būti tendencingai netikslūs, piktavališki ir įžeidūs;

8.5. pedagogas neišviešina konfidencialios tarnybinės informacijos, skirtos vidiniams mokyklos reikalams.

9. Informacijos ir resursų naudojimas:

9.1. pedagogai ir administracijos darbuotojai taupiai ir pagrįstai naudoja materialinius ir kitus resursus. Mokyklos ar kitos ugdymo įstaigos turto (patalpų, baldų, telefono, telefakso, kompiuterių, tekstų dauginimo aparatų, kitų įrengimų, pašto patarnavimų, transporto priemonių, įrankių ir medžiagų) bei darbo laiko nenaudoja savo asmeniniams reikalams.

10. Asmeniniai interesai ir nusišalinimas:

10.1. pedagogas ir mokyklos vadovas yra objektyvus ir nesavanaudiškas. Jo tarnybinių sprendimų nelemia jo paties, jo šeimos narių, giminių ar draugų asmeniniai interesai;

10.2. jei pedagogas dalyvauja taryboje, komisijoje ar kitoje darbo grupėje, turinčioje priimti sprendimus, kurių rezultatais jis pats yra asmeniškai suinteresuotas ir dėl to negali būti bešališkas, apie tai jis praneša svarstyme dalyvaujantiems asmenims ir nusišalina nuo balsavimo ar kitokio sprendimų priėmimo;

10.3. pedagogas neatstovauja savo įstaigai kokioje nors byloje su kita įstaiga, Įmone ar fiziniais asmenimis. Jeigu su šiais bylos partneriais jis turi kokių nors privačių interesų ar sąskaitų ir gali būti asmeniškai suinteresuotas vienokia ar kitokia tos bylos baigtimi. Apie savo suinteresuotumą jis praneša administracijos vadovui ir bylą svarstantiems asmenims.

11. Dovanos ir parama mokyklai:

11.1. pedagogas yra sąžiningas ir griežtai laikosi įstatymų. Su pedagogo profesine etika nesuderinamas nei kyšio ėmimas, nei jo davimas;

11.2. pedagogas, matydamas jam reikiamą mokinių, jų tėvų arba globėjų pagarbą ir norą parodyti jam padėką, tam tikromis progomis gali priimti jų dovanas;

11.3. pedagogas gali priimti tik tokias dovanas, kurios yra (1) teikiamos visiškai savanoriškai, (2) neturi ir negali turėti papirkimo intencijos ir (3) yra pakankamai kuklios, t.y. pačių mokinių ar jų tėvų padaryti daiktai, sukurti kūriniai, gėlės, saldumynai, suvenyrai ar kiti nebrangūs pirkiniai;

11.4. pedagogas nedaro užuominų, nereiškia pageidavimų, nesitaria su kitais pedagogais, kad jie organizuotų mokinius arba tėvus tokioms dovanoms parūpinti ar vaišėms suruošti;

11.5. ugdymo įstaigos vadovas ar pedagogas gali priimti bet kokią nesavanaudišką mokinių tėvų paramą, skirtą ugdymo įstaigai. Apie tokios paramos suteikimą turi būti informuota visuomenė ir už ją pareikšta vieša padėka.

12. Priėmimas į darbą ir paaukštinimas pareigose:

12.1. mokyklos vadovas, priimdamas į darbą ar paaukštinamas darbuotojus pareigose, yra bešališkas. Jis negali savo ščimos nario ar giminės skirti savo pavaduotoju, kokio nors padalinio vadovu ar teikti kokių nors kitokių privilegijų;

12.2. pedagogas negali daryti spaudimo administracijai, kad įstaigoje, kurioje jis pats dirba, būtų priimtas į darbą ar paaukštintas pareigose jo šeimos narys, giminė arba artimas draugas. Svarstant tokį klausimą pedagogų posėdyje, priimant sprendimą jis turėtų nedalyvauti;

12.3. imti atlyginimą bet kokia forma už priėmimą į darbą, kvalifikacinės kategorijos pakėlimą, paaukštinimą pareigose ir pan. yra neleistina.

IV SKYRIUS PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSO PRIĖMIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

13. Būtina Kodekso priėmimo sąlyga – viešas jo projekto svarstymas, siekiant, jog jis būtų priimtas kaip įsipareigojimas, o ne įpareigojimas.

14. Priimtas Kodeksas skelbiamas mokyklos internetiniame puslapyje.

15. Mokyklos pedagogai įsipareigoja laikytis Kodekso nuostatų.

16. Švietimo įstaigos vadovas privalo užtikrinti pedagogų etikos kodekso reikalavimų laikymąsi.

V SKYRIUS
PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSO NUOSTATŲ PAŽEIDIMŲ NAGRINĖJIMO TVARKA

17. Gavus informacijos apie Kodekso nuostatų pažeidimą, mokyklos vadovo paskirta komisija turi išsamiai išanalizuoti situaciją ir siūlyti sprendimus.
18. Komisijos nutarimai priimami balsuojant.
19. Su komisijos sprendimais supažindinami pedagogai, galimai pažeidę Kodekso nuostatas.
20. Už pedagogų etikos pažeidimus, atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą, taikytinos moralinio poveikio priemonės (pvz., pastaba, įspėjimas, įvertinimo paviešinimas ir pan.).

VI SKYRIUS
KONFLIKTINIŲ SITUACIJŲ SPRENDIMO SEKA

21. Kilus tarpasmeniniam konfliktui tarp pedagogų abi konflikte dalyvaujančios pusės turi teisę kreiptis į mokyklos vadovą.
22. Vadovo paskirta komisija per tris – penkis darbo dienas išanalizuoja konflikto priežastis bei aplinkybes ir priima sprendimą.
23. Su komisijos sprendimu supažindinamos abi konflikte dalyvavusios pusės.

VII SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Laikytis Kodekso reikalavimų – asmeninis pedagogo, siekiančio tinkamai ir kokybiškai atlikti savo pareigas, didinti profesijos prestižą ir pasitikėjimą šalies švietimo sistema, įsipareigojimas ir garbės reikalas, o jų pažeidimas užtraukia atsakomybę, numatytą Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose pedagogų veiklą.
-